

Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat 2017-2022

BCN

Barcelona, 10 de novembre de 2017

ÍNDEX

I. Presentació de l'estratègia	5
II. Metodologia d'elaboració	7
III. Diagnosi de les intervencions prèvies a aquest pla	8
IV. Eixos d'intervenció	10
Eix d'intervenció 1: Coneixement, avaluació i recerca	11
Eix d'intervenció 2: Incidència ciutadana	13
Eix d'intervenció 3: Formació i educació	17
V. Model de governança	20
VI. Pressupost	21
VII. Annexos	22
Annex I. Marc normatiu i programàtic. Marc estatal, autonòmic i local	22
Annex II. Glossari	25
Annex III. Metodologia	26
Annex IV. Diagnosi	32

3

Direcció de
Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

**Direcció de
Feminismes i LGTBI**

Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

I. PRESENTACIÓ DE L'ESTRATÈGIA

L'estratègia contra el sexisme de Barcelona constitueix l'instrument fonamental de prevenció del sexisme, a mitjà i llarg termini, a la ciutat. Per tant, aquest document presenta una actuació municipal que posa l'accent tant en les arrels del sexisme i en el que permet que es reproduïxi com en els instruments i les mesures per combatre'n els aspectes més estructurals.

Entenem per sexisme aquell sistema que defineix les persones segons el seu sexe, les jerarquitzava i manté unes normes de comportament que corresponen a aquesta divisió. El sexisme assigna capacitats, valors, normes i rols diferents entre homes i dones, i els considera les dues úniques possibilitats identitàries, fet que exclou les persones que no encaixen dins d'aquestes categories. Les conductes sexistes són difícils de detectar perquè encara ara estan molt arrelades en la societat i passen de manera quotidiana. Barcelona no és una ciutat lliure de sexisme i s'hi manifesta de manera que la jerarquia que estableix aquesta estructura subordina les dones i exclou persones amb cossos, identitats, expressions i desitjos que estan fora de la norma de gènere.

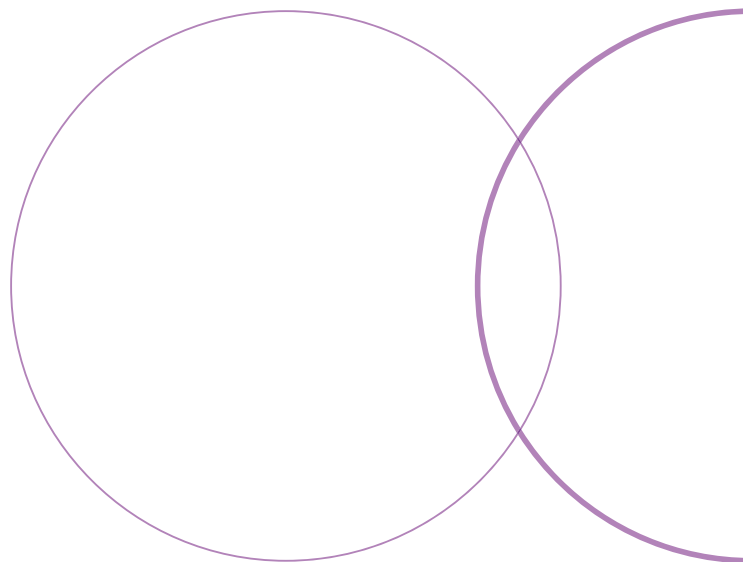
Davant d'aquesta realitat, l'Ajuntament de Barcelona, des de diferents departaments, ha anat impulsant en els darrers anys projectes (la Xarxa d'Escoles per la Igualtat i la no-Discriminació), plataformes (com l'Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència envers les dones), programes variats (com "Paranys de l'amor", els plans de convivència a les escoles, en prevenció de MTS, etc.), convenis i línies de subvencions amb entitats que estan oferint formació, tallers i sensibilització en l'àmbit educatiu i comunitari del lleure, així com accions desenvolupades des de departaments com serveis socials o els cossos policials.

Després de diversos anys de feina era necessari, no obstant això, definir una estratègia més coherent, integral i compartida amb els actors feministes, socials i institucionals de la ciutat, capaç d'incidir en tots els factors estructurals que mantenen i reproduïxen el sexisme a la ciutat. Així es va establir a la mesura de govern presentada en la sessió plenària de novembre del 2016, amb el títol Millora del sistema per a l'abordatge integral de les violències masclistes a Barcelona, en què s'indica la necessitat de definir una estratègia de prevenció contra el sexisme (incloent la perspectiva de gènere interseccional i la perspectiva LGTBI) que aglutini i planifiqui el conjunt de les actuacions i els projectes que actualment du a terme l'Ajuntament i les que serien necessàries en endavant, a banda de potenciar el paper de les entitats.

Aquesta estratègia està projectada per als propers sis anys i pretén incidir en la construcció d'una ciutat lliure de sexisme amb la participació del conjunt de la ciutat de Barcelona: les institucions, el moviment feminista i la resta de moviments socials; els actors econòmics i polítics de la ciutat i les veïnes i els veïns.

Es considera clau tenir una mirada àmplia i integral a l'entorn de la reproducció del sexisme en l'àmbit de la ciutat, cosa que implica tenir en compte tots els agents que intervenen en la seva socialització. En aquest sentit, s'esmenta la centralitat de la comunitat educativa entesa com la suma de tots els àmbits, com són els mitjans de comunicació, els espais públics, les dinàmiques de relació quotidianes, els espais de programació cultural, els espais d'oci, espais esportius, entre altres, que intervenen en la socialització del conjunt de la ciutadania per desenvolupar eines de treball que permetin avançar cap a un model d'intervenció de caràcter preventiu i estructural davant les violències de gènere.

Les actuacions d'aquest pla no s'adrecen a la detecció ni a l'atenció. L'objectiu principal és la prevenció del sexisme. És a dir, articular un conjunt d'accions encaminades a sensibilitzar la ciutadania, així com a evitar i reduir la incidència del sexisme per mitjà de la reducció dels factors de risc i impedir-ne, així, la normalització. Es pretén, doncs, neutralitzar les justificacions relacionades amb el sexisme i impedir que aquest fenomen persisteixi i s'agregui i que, per tant, se'n puguin evitar les conseqüències més extremes.

II. METODOLOGIA D'ELABORACIÓ

El procés de treball per al desenvolupament de l'estratègia contra el sexisme s'ha basat en una metodologia que integra tres línies d'activitats paral·leles. En primer terme, es van crear dos grups de treball (el grup motor i el grup interdisciplinari) amb diversos actors socials, institucionals i persones expertes. El grup motor va treballar durant vuit sessions de dues hores per delimitar l'abast de l'estratègia i els seus continguts, i per aportar documentació sobre el conjunt d'actuacions que actualment es duen a terme en especial en l'àmbit educatiu i del lleure. El grup interdisciplinari va treballar durant tres sessions de dues hores i es va centrar, també, a recopilar les actuacions que desenvolupen actors socials diversos a la ciutat en matèria de sexisme. A fi de recopilar informació sobre la diagnosi de la situació actual en matèria de prevenció del sexisme a la ciutat, així com els punts forts i febles i les possibles actuacions del pla, es va emplenar una fitxa per part de les persones representants de les entitats o organismes dels dos grups (vegeu l'annex IV).

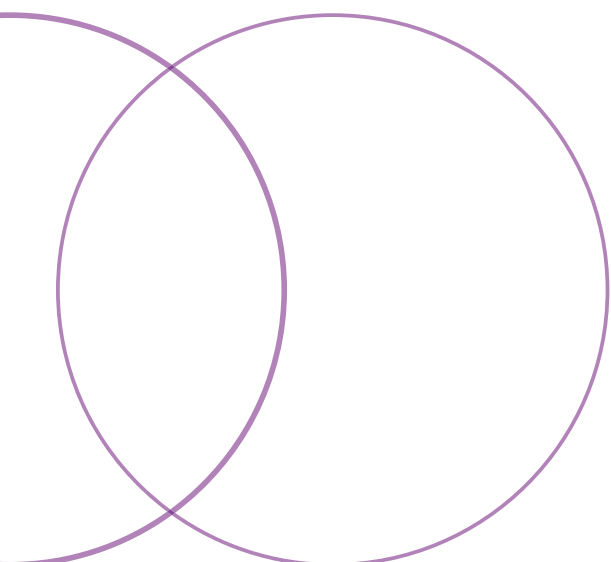
En segon terme, es van fer tres sessions de contrast dels resultats amb el grup de treball d'abordatge de les violències masclistes (GTVM) del Consell de les Dones de Barcelona (CDB), el grup d'entitats del Poble Gitano i el grup d'entitats de dones migrades. I, en darrer terme, es van fer entrevistes individuals a persones especialistes en l'àmbit de la prevenció del sexisme.

Arran d'aquests espais de debat, reflexió i consulta a partir dels grups de treball i de les entrevistes a persones especialitzades, s'ha pogut fer una diagnosi de les actuacions que es porten a terme actualment a la ciutat, així com dels seus punts forts i febles, amb l'objectiu de conèixer les necessitats prioritàries i els objectius que s'han de perseguir en un context com l'actual. De la mateixa manera, també s'ha perseguit l'objectiu de teixir compromisos, aliances, complicitats i col·laboracions, estratègiques o operatives, amb les àrees i els departaments clau de l'Ajuntament, tant pel que fa a la implementació de la transversalitat de gènere com amb relació a les actuacions de prevenció del sexisme en àmbits d'actuació específics.

7

Direcció de
Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

III. DIAGNOSI DE LES INTERVENCIIONS PRÈVIES A AQUEST PLA

S'ha recopilat informació al voltant dels grups, entitats i persones que han participat de manera col·laborativa com a expertes o especialistes en l'elaboració d'aquesta estratègia. L'anàlisi d'aquesta informació, i de totes les dades quantitatives i qualitatives que s'han recollit en les fitxes, ha estat la base per a la redacció i l'elaboració del document de diagnosi que presentem en aquest document.

S'ha vist que, actualment, es porta a terme un conjunt ampli d'actuacions¹ estratègiques per prevenir el sexisme a la ciutat. Des d'una gran diversitat de tallers adreçats a tota mena de públic, així com formació a infants, joves, associacions de famílies d'alumnes i professorat, estratègies de sensibilització de la ciutadania, atenció terapèutica, assessorament i acompanyament a grups, incidència política, disseny i creació de material didàctic i, també, intervencions innovadores basades en llenguatges artístics o noves tecnologies i xarxes socials.

De les actuacions recollides es valora com a punt fort, de manera generalitzada, el fet que les entitats aportin una visió complexa de les dinàmiques de gènere, desigualtats i violències derivades i que es disposa d'una trajectòria llarga i d'experiència en l'àmbit de coeducació, educació sexual, prevenció de violències, diversitat sexual i de gènere i amb perspectiva de gènere. De la mateixa manera, es valora l'aparició de nous grups constituïts per persones joves, així com l'esforç per treballar des d'un punt de vista interseccional i de manera comunitària.

Es destaca, també, el fet que es treballi a partir d'una gran varietat de formats que permeten arribar a diferents tipus de població: tallers, xerrades, formacions, publicacions, elaboració de material pedagògic i metodològic, vídeos, espais virtuals, concursos, premis, jornades, teatre i colònies d'estiu, entre altres. Es valora, també, que es treballi a partir de diverses de metodologies validades que permeten les intervencions innovadores esmentades. S'aprecia la diversitat de mètodes innovadors, com ara el treball de processos o el teatre de l'oprimit; s'utilitzen eines tecnològiques per crear espais virtuals, es treballa a partir de relats, realització d'audiovisuals, espectacles, facilitació de grups, creació de rutes a l'espai, etc. De la mateixa manera, es destaca l'aparició de nombroses pràctiques innovadores dutes a terme a partir de llenguatges artístics, com el teatre, l'expressió audiovisual o literària o les exposicions artístiques.

Pel que fa als punts dèbils diagnòstics actualment, es considera, de manera molt generalitzada, que hi ha, en primer lloc, manca de recursos públics i que cal una inversió més gran. Una de les conseqüències d'aquesta mancança és el fet que no es pot donar la continuïtat que es considera idònia a les actuacions desenvolupades. Un altre dels aspectes afectats per aquesta manca de recursos públics és la dificultat de destinar temps i personal tècnic per fer els seguiments i les avaluacions. De la mateixa manera, la manca de finançament fa que els projectes tinguin menys previsió.

¹ Vegeu a l'annex IV la llista d'actuacions detectades.

La inexistència del treball en xarxa i la manca de comunicació entre les entitats del tercer sector i els organismes institucionals és considerat un punt feble important. Es considera que hi ha uns canals de comunicació i coordinació massa febles entre entitats i serveis públics que fan que es dupliquin actuacions i també dificulta que es doni a conèixer tot el que s'està fent. No hi ha visió d'estratègia global i, per tant, es genera molta dispersió de les actuacions. Així doncs, es veu necessària la generació d'una xarxa estable i forta entre els moviments feministes, moviments de dones, col·lectius socials, entitats del tercer sector i l'Administració. De la mateixa manera, es considera que cal que les actuacions tinguin continuïtat, cohesió i avaluació conjunta. Cal que formin part d'un projecte estratègicament més ampli de diagnosi i transformació.

9

**Direcció de
Feminismes i LGTBI**
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

IV. EIXOS D'INTERVENCIÓ

La estratègia es divideix en tres eixos estratègics, cadascun amb els seus àmbits corresponents. Els eixos d'intervenció s'han dissenyat en funció dels aspectes més rellevants que s'han identificat com els factors clau en què cal treballar per prevenir el sexisme.

El primer eix, **Coneixement, avaluació i recerca**, té com a finalitat promoure el seguiment i l'avaluació de les actuacions producte d'aquesta estratègia, així com incentivar la recerca en matèria de prevenció del sexisme per conèixer amb més profunditat la realitat de la ciutat. També és objectiu d'aquest eix dotar l'Ajuntament d'un sistema d'informació que permeti conèixer el fenomen del sexisme i les pràctiques que el reproduïxen, així com generar material de suport i material didàctic que promogui la coeducació.

El segon eix, **Incidència ciutadana**, té com a objectius fomentar un ús no sexista ni androcèntric dels llenguatges, reduir la presència de l'androcentrisme i el sexisme en l'imaginari social, desenvolupar estratègies de prevenció i de sensibilització per a totes les formes i àmbits del sexisme, promoure intervencions innovadores, així com la diversitat de llenguatges artístics; i, també, promoure i organitzar espais d'intercanvi presencials i virtuals en diferents àmbits per a la prevenció del sexisme i reforçar els objectius d'incidència política que planteja el moviment associatiu en l'àmbit de la prevenció del sexisme.

El tercer eix, **Formació reglada**, pretén afavorir el desenvolupament de l'acció coeducativa, promoure l'adaptació de les institucions educatives a la coeducació en la seva organització, currículum i pràctica, així com formar i sensibilitzar professionals del món de l'educació reglada (primària, secundària o universitària), infants i joves. Igualment, és objectiu d'aquest eix donar suport a mesures d'innovació educativa que puguin incorporar accions de prevenció del sexisme. D'altra banda, també és objectiu prioritari la formació i sensibilització de professionals i persones voluntàries de l'educació en el lleure, l'educació no formal, casals de joves, centres cívics, entitats infantils i juvenils i esplais, professionals i persones voluntàries en l'àmbit esportiu, així com professionals de l'àmbit de serveis socials, de centres oberts i biblioteques, i també professionals d'altres àmbits com a agents de prevenció del sexisme.

Eix d'intervenció 1: Coneixement, avaluació i recerca

Objectiu 1.1: Promoure la recerca amb perspectiva interseccional en matèria de prevenció del sexisme per conèixer amb més profunditat la realitat de la ciutat

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma						
1	Promoció de la recerca de nous indicadors qualitius que millorin la prevenció, la detecció i la intervenció en l'àmbit del sexisme i l'androcentrisme: aquests indicadors han de copsar el funcionament del sexisme en diferents sectors i en funció de la diversitat funcional, territorial, d'edat, identitat sexual, situació econòmica, d'origen i de context cultural i pràctica participativa i política, entre altres.	Feminismes i LGTBI	Joventut / Immigració / Recerca i desenvolupament	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2	Generació d'indicadors de detecció del sexisme percebuts i treballats entre els joves.	Feminismes i LGTBI	Joventut / Immigració	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3	Aportació continuada al coneixement en matèria de coeducació i prevenció del sexisme, així com en la creació de material pedagògic, i introducció de la perspectiva interseccional per tenir en compte l'edat, la classe social, l'origen nacional i/o ètnic, entre altres.	Feminismes i LGTBI	IMEB / Consorci d'Educació / Immigració / Joventut	2017	2018	2019	2020	2021	2022
4	Elaboració de mapes que recullin les tipologies i la freqüència de missatges sexistes visuals a diferents espais públics de la ciutat a partir de valoracions i aportacions de persones expertes i de diferents grups socials de la ciutat.	Prevenció	Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022
5	Elaboració d'una diagnosi específica sobre la vivència del sexisme en funció de la diversitat per origen nacional i/o ètnic per visibilitzar la seva producció i manifestació en diferents realitats i contextos.	Feminismes i LGTBI	Immigració	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6	Ampliació i finançament dels projectes que recullin el saber de les dones grans i la seva l'experiència de socialització del sexisme al llarg del cicle vital.	Cicle de vida	Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Eix d'intervenció 1: Coneixement, avaluació i recerca

Objectiu 1.2: Garantir la qualitat i l'accés general als recursos existents en matèria de coeducació.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
<p>7 Creació d'una Comissió de persones expertes en la coeducació (on hi participin també nois i noies de l'àmbit educatiu) i de representants de l'Ajuntament de Barcelona i del Consorci d'Educació de la ciutat que tingui la finalitat de:</p>	Educació / Feminismes i LGTBI	IMEB / Consorci d'Educació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<p>a) Elaborar criteris preceptius en relació amb les prioritats, eines d'anàlisi i avaluació per a la prevenció del sexisme.</p>	Feminismes i LGTBI	Joventut (associacions de representants d'alumnes) / Consorci d'Educació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<p>b) Recollir els estàndards de qualitat dels materials i tallers orientats a l'educació afectivosexual definits per l'estratègia de salut sexual i reproductiva.</p>	Salut	Taula ESSIR	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<p>c) Establir pautes conceptuals vinculades als models i referents sexuals per promoure relacions no abusives i que abordin la diversitat de la identitat sexual i de l'orientació sexual des d'una perspectiva interseccional.</p>	Feminismes i LGTBI	Salut	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<p>d) Difondre els materials i les bones pràctiques coeducatives contrastades.</p>	Educació	IMEB / Consorci d'Educació / Feminismes i LGTBI / Joventut	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Eix d'intervenció 2: Incidència ciutadana

Objectiu 2.1: Fomentar un ús inclusiu, no sexista, ni androcèntric, ni etnocèntric del llenguatge.

	Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
8	Creació d'un recurs digital que permeti l'accés de la ciutadania al coneixement de bones pràctiques en relació amb el llenguatge en els diferents àmbits de la ciutat.	Transversalitat de gènere	Comunicació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Actualització, accessibilitat i aplicació del Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona (1995) amb creació de propostes per a l'ús inclusiu del llenguatge a totes les comunicacions, textuais i audiovisuals.	Comunicació	Gerència de Recursos / Transversalitat de gènere	2017	2018	2019	2020	2021	2022
10	Formació general en comunicació no sexista al personal tècnic de l'Ajuntament i formació específica als departaments més implicats amb la prevenció del sexisme.	Gerència de Recursos	Comunicació / Transversalitat de gènere	2017	2018	2019	2020	2021	2022
11	Elaborar i implementar tallers formatius en matèria de comunicació no sexista adreçats als professionals i a les professionals de premsa de l'Ajuntament, i dels mitjans locals (BTV, Canal TMB...).	Transversalitat de gènere	Gabinet de Premsa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
12	Incloure en els plecs de contractació amb les empreses de correcció i traducció lingüística una clàusula d'acompliment dels criteris del Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona (1995).	Gerència de Recursos / Comunicació	Serveis jurídics / Districtes	2017	2018	2019	2020	2021	2022
13	Normativa municipal que reguli la publicitat en espais públics propis de l'Ajuntament.	Comunicació	Transversalitat / Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	<p>a) Elaboració d'un protocol i establiment d'un òrgan d'actuació que apliqui la normativa.</p> <p>b) Creació d'una comissió de comunicació a l'Ajuntament que vetlli per una comunicació inclusiva de tots els missatges difosos en l'espai públic (vegeu la normativa publicitat).</p> <p>c) Elaboració d'un protocol de validació i d'insercions de publicitat o missatges en l'espai públic (vegeu la normativa de publicitat).</p>	Comunicació	Transversalitat / Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Objectiu 2.2.: Reduir la presència de l'androcentrisme i el sexisme en l'imaginari social.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
14 Realització de campanyes que informin sobre el sexisme en els diferents àmbits de la ciutat (esportiu, turisme, lleure, mobilitat, salut, famílies, comerç...).	Feminismes i LGTBI / Comunicació	Paisatge urbà / Cultura / Comunicació / Comerç / Consorci d'Educació / Transversalitat/ Joventut	2017	2018	2019	2020	2021	2022
15 Redacció de recomanacions pràctiques per a un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge en els mitjans de comunicació.	Transversalitat	Feminismes i LGTBI / Comunicació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
16 Promoció de la recerca i la innovació en matèria de prevenció del sexisme en els mitjans de comunicació també d'àmbit intern.	Feminismes i LGTBI	Comunicació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
17 Revisió dels criteris d'avaluació i aplicació del nomenclàtor de la ciutat per incrementar la visibilitat de la diversitat de dones.	Nomenclàtor	Feminismes i LGTBI / Districtes / Cultura / Immigració	2017	2018	2019	2020	2021	2022
18 Elaboració de recomanacions per a la prevenció del sexisme en la senyalística i la comunicació de tots els espais de titularitat pública.	Transversalitat de gènere / Senyalètica	Comunicació / Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022
a) Difusió d'aquestes recomanacions entre empreses i entitats privades.	Feminismes i LGTBI	Serveis jurídics	2017	2018	2019	2020	2021	2022
19 Campanya de ciutat que valori el treball de cura i la corresponsabilitat.	Comunicació	Economia de cures / Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022
20 Promoció de campanyes publicitàries i creacions artístiques amb voluntat d'incidència ciutadana que transformin les narratives hegemòniques relacionades amb les dones.	Feminismes i LGTBI	Comunicació / Totes les àrees / Districtes	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A) Campanyes específiques: "No és no" 'Branded' de feminismes 25 de novembre. Dia Internacional contra la Violència vers les Dones	Feminismes i LGTBI	Comunicació / Totes les àrees / Districtes	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Objectiu 2.3: Desenvolupar accions de prevenció i de sensibilització ciutadana per a totes les formes i àmbits del sexisme.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
21 Organització de premis de literatura, còmics i curtmetratges que promoguin la prevenció del sexisme.	Feminismes i LGTBI / Cultura	Districtes	2017	2018	2019	2020	2021	2022
22 Línia d'acció específica a la Xarxa Antirrumors vinculada directament a l'apoderament de les dones, per remoure els mites i estereotips en relació amb el sexisme i neutralitzar els estigmes socials relacionats amb les dissidències femenines.	Xarxa Antirrumors	Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022
23 Instal·lació de punts d'informació itinerants per a la prevenció de les agressions i l'assetjament sexista a les festes i en grans esdeveniments musicals i festius de la ciutat.	Feminismes i LGTBI	ICUB	2017	2018	2019	2020	2021	2022
24 Implementació de protocols de prevenció i detecció del sexisme a les grans festes de districte, esdeveniments musicals adreçats a joves i zones específiques d'oci.	Feminismes i LGTBI	Districtes / Comerç	2017	2018	2019	2020	2021	2022
25 Creació i difusió d'un model de protocol contra el sexisme en locals d'oci nocturn de la ciutat.	Feminismes i LGTBI	Districtes / Comerç / Joventut	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Objectiu 2.4: Promoure la innovació i l'experimentació en les intervencions de prevenció.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
26 Disseny d'espais ciutadans que afavoreixin dinàmiques de prevenció del sexisme, convivència intergeneracional i jocs col·laboratius.	Transversalitat / Ecologia urbana	Àrees	2017	2018	2019	2020	2021	2022
27 Promoció de pràctiques innovadores als espais d'educació en el lleure en relació amb l'expressió de la diversitat sexual i de gènere i en què participin joves i adolescents..	Joventut	Feminismes i LGTBI / IMEB	2017	2018	2019	2020	2021	2022
28 Revisió i difusió de la història del poble gitano des d'una perspectiva de gènere dins de la comunitat gitana i en la comunitat paia.	Drets de ciutadania	Feminismes i LGTBI	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Objectiu 2.5: Dinamitzar i reforçar el teixit associatiu i dels moviments socials en la lluita contra el sexisme.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
29 Facilitar els recursos per a les iniciatives de prevenció del sexisme promogudes per moviments i grups feministes i LGTBI.	Feminismes i LGTBI		2017	2018	2019	2020	2021	2022
30 Increment del suport a les entitats d'educació en el lleure per dur a terme pràctiques innovadores de prevenció del sexisme.	Feminismes i LGTBI	Joventut	2017	2018	2019	2020	2021	2022
31 Increment del suport a la creació de xarxes que promoguin la sensibilització, el debat i la reflexió envers la prevenció del sexisme.	Feminismes i LGTBI	Acció comunitària / Participació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
32 Potenciació d'espais de trobada i l'autoorganització de la població jove en la lluita contra el sexisme.	Districte/s	Feminismes i LGTBI / Joventut	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Eix d'intervenció 3: Formació i educació

Objectiu 3.1: Afavorir el desenvolupament de l'acció coeducativa amb perspectiva interseccional.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
33 Grup motor de seguiment de l'estratègia de prevenció del sexisme.	Consorci d'Educació / IMEB / Inspecció educativa	Joventut / Entitats	2017	2018	2019	2020	2021	2022
34 Generalització al conjunt d'escoles i instituts en tots els trams educatius de la ciutat de la Xarxa d'Escoles per la Igualtat, la Coeducació i la no-Discriminació.	Consorci d'Educació	Feminismes i LGTBI / IMEB	2017	2018	2019	2020	2021	2022
a) Projecte pilot amb quatre escoles bressol: Diversitat afectiva, sexual, de gènere, funcional, ètnica i cultural.	Consorci d'Educació	Feminismes i LGTBI / IMEB	2017	2018	2019	2020	2021	2022
35 Creació de protocols d'acompanyament de les pràctiques educatives d'equips docents dels centres per adequar-les a la pràctica coeducativa.	Consorci d'Educació / IMEB	IMEB / Consorci d'Educació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
36 Suport de formacions a les associacions de famílies d'alumnat (AFA) en relació amb la coeducació.	Consorci d'Educació	Feminismes i LGTBI / IMEB / Consorci d'Educació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
37 Creació d'un projecte per incrementar les pràctiques corresponsables en els espais familiars i escoles bressol, amb una mirada interseccional.	IMEB Educació / Temps i economia de les cures	Família / Infància / Immigració / IMEB	2017	2018	2019	2020	2021	2022
38 Incorporació de l'estratègia coeducativa en l'àmbit de les noves tecnologies a l'aula o en els d'innovació educativa.	Consorci d'Educació / IMEB		2017	2018	2019	2020	2021	2022
39 Afavoriment i acompanyament de les iniciatives en matèria de coeducació que sorgeixin de claustres, AFA o entre l'alumnat.	Consorci d'Educació		2017	2018	2019	2020	2021	2022

Objectiu 3.2: Promoure l'adaptació de les institucions educatives en la coeducació en la seva organització, currículum i pràctica, amb una perspectiva interseccional.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
40 Impuls de la coeducació als currículums acadèmics universitaris, com a eix transversal i alhora específic en tots els estudis universitaris relacionats del món educatiu.	Consorci d'Educació	Comissionat d'Educació i Universitats / MIF (Millora i innovació en la formació de mestres)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
41 Reforç de la formació sobre coeducació adreçada al personal d'atenció educativa: vetlladores, auxiliars i educadores d'educació especial, monitoratge de menjadors...	Consorci d'Educació	Personal d'atenció educativa / IMEB	2017	2018	2019	2020	2021	2022
42 Fer efectiva la figura de la persona de referència per acompanyar processos de coeducació en centres educatius reglats, tal com preveu la LOMCE.	Consorci d'Educació	Consell Escolar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
43 Formació continuada de la persona responsable de la coeducació en els consells escolars.	Consorci d'Educació	Consell Escolar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
44 Creació de protocols específics de detecció d'assetjaments masclistes i LGTBI-fòbics als centres educatius.	Educació	Feminismes i LGTBI / IMEB / Consorci d'Educació	2017	2018	2019	2020	2021	2022
45 Formació als EAP sobre la Llei 11/2014, "per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia". Incorporació del debat LGTBI en el grup de treball EAP.	Consorci d'Educació	Serveis educatius	2017	2018	2019	2020	2021	2022
46 Acció formativa: La coeducació al món educatiu. Curs a primària i secundària	Consorci d'Educació	Professorat	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Objectiu 3.3: Formar i sensibilitzar professionals del món de l'educació (de 0 a 3 anys, primària, secundària, universitària i formació de persones adultes) en matèria de prevenció del sexisme.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
47 Formació continuada del professorat d'educació infantil (0-3). primària i secundària i professorat d'FP, particularment TEI (tècnic d'educació infantil) i TIS (tècnic d'integració social).	Educació	IMEB / Consorci d'Educació	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Objectiu 3.4: Formar i sensibilitzar professionals i persones voluntàries, adolescents i joves en l'àmbit socioeducatiu, del lleure, esportiu, de la salut, cultural, de l'educació social, així com personal de centres oberts i educadors i educadores de carrer.

Actuació	Responsable	Participants	Cronograma					
48 Formació amb perspectiva interseccional en matèria de prevenció del sexisme als professionals i les professionals i les persones voluntàries en l'àmbit social, esportiu, de la salut, i cultural, entre altres.	Feminismes i LGTBI	Esports / Associacionisme / Salut / Cultura						
49 Establiment d'un acord amb les entitats d'educació en el lleure per incorporar formació específica en matèria de prevenció del sexisme adreçada a monitores i monitors, tenint en compte la diversitat social i cultural de la població a qui s'adrecen.	Feminismes i LGTBI	Joventut / Infància: Campanyes						

V. MODEL DE GOVERNANÇA

Durant el desenvolupament de l'estratègia contra el sexisme (2017-2022) es treballarà per establir una coordinació entre tots els agents del consistori responsables d'implementar les actuacions acordades per assolir els objectius. En tot aquest període, la Regidoria de Feminismes i LGTBI s'encarregarà de dinamitzar els espais de coordinació i diàleg interdepartamentals existents i assessorarà les àrees, departaments i organismes implicats en l'estratègia en tot el que sigui necessari per implementar amb èxit les actuacions fixades.

Com s'ha explicat anteriorment, el disseny d'aquesta estratègia s'ha guiat per un procés participatiu del qual han format part diversos moviments socials, associacions, grups i entitats feministes i persones expertes de diferents àmbits que treballen per fer front a la necessària desarticulació social del sexisme, així com responsables de diverses regidories i comissionats de l'Ajuntament de Barcelona.

Durant el procés de definició, les persones participants han demanat que s'asseguri la participació de les entitats en la implementació, el seguiment i l'avaluació, i que cal augmentar recursos i sobretot coordinar estratègies entre les institucions d'altres agències per obtenir els millors resultats. Tenint en compte les demandes, es crearà un comissió *ad hoc* de seguiment i devolució com a òrgan estable de direcció política i de seguiment de la planificació. Es reunirà en sessió ordinària un cop l'any i hi participaran entitats, grups i persones expertes que hagin format part del desenvolupament del pla o que vulguin formar part de la implementació, el seguiment i l'avaluació a partir d'un document d'adhesió. Entre les seves funcions, hi ha les de comunicar i difondre el compromís del pla, garantir els recursos necessaris per implementar-lo, ratificar el programa anual i els informes de seguiment i d'avaluació. A banda, la Regidoria de Feminismes i LGTBI promourà el diàleg constant amb els moviments i les entitats feministes i de dones a l'entorn de la implementació d'aquesta estratègia.

L'estratègia disposarà, a més, d'un sistema de seguiment continuat que permetrà valorar-ne anualment el grau d'execució, i la Regidoria de Feminismes i LGTBI farà un retorn dels avenços assolits en el Consell de Dones de la Ciutat i en les comissions que siguin pertinents.

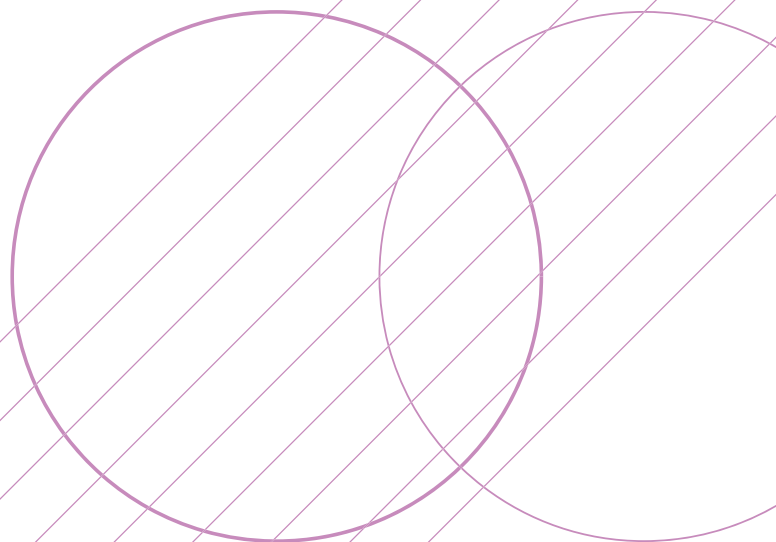
VI. PRESSUPOST

El pressupost previst per la Regidoria de Feminismes i LGTBI per a la posada en marxa del pla estratègic l'any 2018 és de 900.000 euros. A aquest pressupost inicial caldrà afegir el que els diferents departaments responsables de les actuacions acabin executant al llarg de l'any 2018. Al final del 2018 s'informarà de tot el pressupost executat pel conjunt dels departaments implicats i es farà la previsió conjunta per a l'any següent, i així de manera anual fins al 2022.

21

**Direcció de
Feminismes i LGTBI**
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

VII. ANNEXOS

Annex I. Marc normatiu i programàtic. Marc estatal, autonòmic i local

El Pla estratègic contra el sexisme (2017-2022) s'emmarca en les funcions dels ens locals. La **Llei 7/1985**, reguladora de les bases de règim local, estableix que els municipis poden dur a terme activitats complementàries en el marc de les polítiques “de promoció de les dones”. Tanmateix, aquest pla també dona resposta al que preveu la **Carta municipal de Barcelona** del 1998, que en l'article 112 especifica que l'Ajuntament de Barcelona ha de promoure totes les accions i els serveis que facilitin la integració i la participació de les dones en la societat, i n'evitin la discriminació per raó de sexe.

En l'àmbit de Catalunya, l'**Estatut d'autonomia** reconeix els drets relatius als serveis socials i estableix la cohesió i el benestar socials com a principis rectors que han d'orientar les polítiques públiques en aquesta matèria. Assenyala, en l'article 41, que els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes, així com la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere en totes les polítiques públiques. De la mateixa manera, també ho fa la **Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes**; en el capítol IV estableix les polítiques públiques per promoure la igualtat efectiva en els diferents àmbits d'actuació. Indica que s'han de “dissenyar, aprovar, executar i avaluar els plans d'igualtat a què fa referència aquesta llei que afecten els ens locals”, i la **Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes**, que especifica que “les entitats locals han d'integrar el dret d'igualtat en l'exercici de les seves competències”.

Pel que fa a l'àmbit de l'educació, la **Llei 12/2009, del 10 de juliol**, marca com un dels principis rectors del sistema educatiu (article 2) la coeducació i el foment de la igualtat real i efectiva entre dones i homes. D'altra banda, posa en relleu que el principi de coeducació per mitjà de l'escolarització mixta ha d'ésser objecte d'atenció preferent, com a principi ordenador de la **prestació** del Servei d'Educació de Catalunya (article 43). Finalment, també en els criteris que orienten l'organització pedagògica als centres (article 77) incorpora la coeducació per afavorir la igualtat entre l'alumnat.

Per la seva part, la **Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, fa referència a la importància dels principis de la coeducació com a element fonamental en la prevenció de la violència masclista**, entenent que la coeducació és l'acció educadora que valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes i androcèntrics, ni actituds discriminatòries, a fi d'aconseguir l'objectiu de construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes (article 12). L'article 13 de la mateixa llei fa referència al fet que els continguts curriculars han d'aplicar el principi de coeducació en tots els nivells de l'ensenyament. També esmenta la importància de la formació i capacitació del professorat, de manera específica i permanent, en matèria de violència masclista i de desenvolupament dels drets de les dones (article 14). Així mateix, en l'article 16, s'estableix la importància de la formació a professionals de l'educació en matèria d'anàlisi i interpretació de les construccions culturals que naturalitzen l'ús de la violència i, concretament, de la violència masclista.

Pel que fa al tractament de la informació en els mitjans de comunicació, la secció segona de la **Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes**, estableix les obligacions en relació amb els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació i comunicació. En l'article 24, determina que els mitjans de comunicació que exerceixen la seva activitat a l'empara d'una llicència atorgada pel Consell Audiovisual de Catalunya, han de vetllar, entre altres, de garantir la no difusió de continguts sexistes, defugir dels estereotips, garantir la participació activa de les dones, no fer ús del llenguatge sexista, difondre activitats promogudes per dones i promoure l'autoria femenina a través d'acció positiva. De la mateixa manera, la llei esmentada prohibeix la realització, emissió i exhibició d'anuncis publicitaris que presentin les persones com a inferiors o superiors en dignitat humana en funció del sexe, o com a mers objectes sexuals, així com els que justifiquin o banalitzin la violència contra les dones o incitin a practicar-la.

D'altra banda, la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, pel que fa al tractament de la informació, determina que els mitjans de comunicació social gestionats per les administracions públiques han de tractar la informació que ofereixen d'acord amb els criteris següents: fer un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge i fomentar una presència equilibrada i una imatge plural dels dos sexes, vetllar perquè en el tractament de la informació totes les dones siguin presentades amb tota autoritat i respecte, fent visibles les aportacions que han fet en tots els àmbits de la societat, promoure i afavorir els continguts en els quals quedin palesos els drets efectius de les dones i donar a conèixer les notícies sobre esdeveniments relacionats amb la violència masclista, exclouent-ne els elements que li puguin donar un caire morbós.

De la mateixa manera, la llei esmentada estableix que el Consell Audiovisual de Catalunya ha de promoure acords i convenis d'autoregulació o correulació en tots els mitjans de comunicació social, els quals han d'incorporar criteris orientadors en relació amb l'actuació dels programes davant la violència masclista i la representació de les dones. Així mateix, en el capítol 6 fixa que el Consell Audiovisual de Catalunya, com a autoritat reguladora, ha de garantir el compliment de les obligacions dels prestadors dels serveis de comunicació audiovisual relatives a assegurar un tractament de les dones de conformitat amb els principis i els valors establerts per aquesta llei.

A la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, **s'estipulen com a publicitat i televenta il·lícites aquelles que atempten contra la dignitat humana, que vulneren els valors i els drets reconeguts per la Constitució espanyola, les que atempten contra el respecte a la dignitat de les persones o a llurs conviccions religioses i polítiques, les que discriminen per motius de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra circumstància personal o social, les que inciten a la violència o a comportaments antisocials, apel·len a la por o a la supersensibilització o fomenten abusos, imprudències, negligències o conductes agressives.**

En la matèria específica de violència masclista, el pla es basa en la Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género i la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, que estableixen les competències dels municipis en provisió de serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperaçió Integral de les Violències Masclistes i la seva capacitat de "programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis"; "pres-

tar o gestionar altres serveis de la xarxa d'atenció i recuperació integral" i "col·laborar en la gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions", entre altres. Finalment, també en matèria de drets de les persones pertanyents als col·lectius LGTBI, aquest pla es basa en la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

L'inici, un quart de segle ençà, de la planificació d'àmbit municipal de polítiques contra les desigualtats de gènere estableix els precedents locals d'aquest pla. Des que l'any 1991 es va aprovar el primer Pla municipal per a les dones, l'Ajuntament de Barcelona n'ha elaborat cinc més en matèria d'igualtat de gènere. L'any 1995 es va aprovar el Pla municipal per a les dones (1995-2005) i el tercer va ser el plantejat per al període 2005-2009, que es va ampliar fins al 2011. L'any 2012 es va aprovar el Pla municipal per a la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes, vigent fins al 2015.

Per tant, dues dècades després de l'inici de la planificació de polítiques a favor de la justícia de gènere a la ciutat, Barcelona ha estat pionera en moltes actuacions adreçades a aconseguir-la. No obstant això, la pervivència del sexisme mostra que cal seguir treballant per posar fre a les violències masclistes, per a l'apoderament de les dones, per reduir les discriminacions i desigualtats en el mercat laboral i donar valor a totes les feines invisibilitzades que fan sostenible la vida a la nostra ciutat, per recollir una memòria col·lectiva plural i inclusiva. I això s'ha de portar a terme des d'una administració local que incorpori la cerca de la igualtat i la defensa de la llibertat de les dones.

Annex II. Glossari

Gènere: És el conjunt de característiques socials, culturals, polítiques, psicològiques, jurídiques i econòmiques construïdes socioculturalment que la societat assigna a les persones de manera diferenciada, com a pròpies d'homes i dones. Els gèneres són construccions socioculturals que varien a través de la història i es refereixen a les característiques psicològiques i culturals que la societat atribueix al que considera "masculí" i "femení" mitjançant l'educació, l'ús del llenguatge, la família, la religió, els mitjans de comunicació i altres agents socialitzadors.

Interseccionalitat: Eina analítica que permet entendre i respondre a les maneres com el gènere es creua amb altres eixos de desigualtat i com aquests creuaments contribueixen a experiències úniques d'opressió i privilegi. Es tracta, per tant, d'una eina clau tant per analitzar com impacta el sexisme en els diferents perfils de dones, així com per posar en marxa totes les actuacions del Pla estratègic.

Prevenició: Per *prevenició del sexisme* entenem l'elaboració d'un conjunt d'accions encaminades a sensibilitzar la ciutadania, així com a evitar i reduir la incidència del sexisme per mitjà de la reducció dels factors de risc i impedir-ne, així, la normalització. És a dir, neutralitzar les justificacions relacionades amb el sexisme i impedir que aquest fenomen persisteixi i s'agreugi i que, per tant, es puguin evitar les seves conseqüències més extremes.

Sexe: És el conjunt de característiques físiques, biològiques, anatòmiques i fisiològiques de les persones que els defineixen com a homes i dones. El sexe ve determinat per la naturalesa, és una construcció natural, amb la qual es neix.

Sexisme: Entenem per *sexisme* aquell sistema que defineix les persones segons el seu sexe, les jerarquitzava i manté unes normes de comportament que corresponen a aquesta divisió. El sexisme assigna capacitats, valors, normes i rols diferents entre homes i dones, i els considera les dues úniques possibilitats identitàries, fet que exclou les persones que no encaixen dins d'aquestes categories. Les conductes sexistes són difícils de detectar perquè encara ara estan molt arrelades en la societat i tenen lloc de manera quotidiana. Barcelona no és una ciutat lliure de sexisme i s'hi manifesta de manera que la jerarquia que estableix aquesta estructura subordina les dones i exclou persones amb cossos, identitats, expressions i desitjos que estan fora de la norma de gènere.

Relacions no abusives: Parlem de relacions abusives referint-nos a aquelles relacions de domini d'una persona sobre una altra. L'abús sempre és deliberat, independentment que en sigui conscient o no la persona que l'exerceix i busca sotmetre l'altra persona al marge de quins siguin els seus desitjos, expectatives i voluntat. L'abús sol ser progressiu, a través d'un procés en el qual l'increment en el domini i sotmetiment de l'altra persona sempre va acompanyat de la pèrdua d'autoestima i de la seva autonomia en la percepció de la situació en què es troba. Per tant, es persegueix la transformació d'aquest tipus de relacions asimètriques a partir d'estratègies educatives que permetin ensenyar a qui exerceix poder a no agredir ni violentar en l'àmbit de les relacions de parella, i, a la vegada, apoderar les persones vulnerables de ser agredides i ensenyar a evitar caure en paranys i en el consentiment d'aquests tipus de relacions abusives.

Annex III. Metodologia

Membres que participen en el grup motor

Institució	Persona de contacte
Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI	Laura Pérez
Comissionat d'Educació	Miquel Àngel Essomba
Direcció de Feminismes i LGTBI	Bàrbara Melenchón
	Mirta Lojo
Direcció de Joventut	Alicia Aguilera
IMEB	Montserrat Potrony / Laia Herrera
Consorci d'Educació de Barcelona	Àngels Coté / Guillermo Gorostiza
Departament d'Ensenyament	Marta Clar / Teresa Moragas
Acció Social (IMMS)	Anna de Palau Rovira
Consell de Joventut de Barcelona	Natàlia Reina
Inspecció Educativa	Pilar Casals
Entitats	Persona de contacte
Fil a l'Agulla	Lídia Casanovas
Candela	Sara Barrientos
Drac Màgic	Marta Selva
Surt	Úrsula Santa Cruz / Gemma Altell
Enruta't	Laura Poch / Bàrbara Rabinad
Pandora	Mónica Timón
CoeducAcció	Amparo Tomé / Marina Subirats / Núria Solsona
Escola Sol	Raimon Goberna / Jana Alentorn
Representant de federacions d'esplais i representant de la taula d'associacionisme educatiu	Natàlia Reina / Beatriz Blanco / AE Sant Pius X
Tamaia	Letícia Sánchez Moy

Grup de treball interdisciplinari

Àmbit	Departament	Referent
Transversalitat	Departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona	Sònia Ruiz
	Centre per a la Igualtat i Recursos per a les Dones (CIRD)	Estel Crusellas
Salut Pública	Departament de Salut de l'Ajuntament de Barcelona	Pilar Solanes
	Agència de Salut Pública de Barcelona	Lucía Artazcoz
	Consorci Sanitari de Barcelona - Agència de Salut Pública	Sonsoles Santís
	CAPS - Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris	Montserrat Cervera / Esperanza Aguilà
	Xarxa de Dones per la Salut	Carme Catalán
Economia de les cures	Xarxa NUST Ajuntament de Barcelona	Carme Carrera
	Institut Municipal de Serveis Socials	Marta Serra
	Institut Municipal de Persones amb Discapacitat	Assumpta Soler
Serveis socials	Consell Municipal de Benestar Social (infància i adolescència) i CIIMU	Maria Truñó
	Associació Dones no Estàndard	Roser Ros
	Observatori IQ	Mireia Duran
	Col·lectiu Punt 6	Sara Ortiz / Blanca Valdivia
Treball	Raons Públiques	Javier Fraga
	Barcelona Activa Ajuntament de Barcelona	Carme Turull
Mitjans de comunicació	Fundació BCN Formació Professional	
	Consell de l'Audiovisual de Catalunya	Sílvia Montilla
	BTV (televisió i ràdio)	Sergi Vicente
	Associació de Dones Periodistes	Mavi Carrasco
	Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació	Marta Nieto

27

Direcció de Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència

Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat 2017-2022

Àmbit	Departament	Referent
Lesbianes, gais, trans, bisexuals i transsexuals	Consell Municipal de LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona	Meritxell Sáez
Equipaments culturals i cívics	Departament Xarxa d'Equipaments de Proximitat	Tona Calvo
Interculturalitat	BCN Acció intercultural	Marifé Calderón
Àmbit educatiu	Escoles bressol	Cassimir Macià
	Associació de Mestres Rosa Sensat	Montse Benlloch
Seguretat	Guàrdia Urbana	Marta Pons Mañosa
	Mossos d'Esquadra	Carme Barroso / Marta Zamorano
Esports	Institut Barcelona Esports	Mercè Jofra
Comunicació	Direcció de Serveis Publicitaris. Ajuntament de Barcelona	Assumpta Bisbal
	Direcció de Comunicació	María Cilleros

Grup de treball d'abordatge de les violències masclistes (GTM) del Consell de Dones de Barcelona

Institució / Entitat	Persona de contacte
Associació de Dones Agredides Sexualment	Mariana González
Institut Català d'Antropologia	Begonya Enguix
Associació Feministes de Catalunya	Amor del Álamo
Associació Benestar i Desenvolupament	Nausica Castelló
Fil a l'Agulla, SCCL	Lídia Casanovas
Associació Dones Ca l'Aurèlia	M. Carmen García / Sílvia Bautista
Associació Planificació Familiar de Catalunya i Balears	Sílvia Aldavert
Associació Dones Juristes	Lourdes Argudo / Ina Ramón
Creación Positiva	Montse Pineda
Cooperativa Feminista	Júlia Vega Almena
Genera	Clarisa Velocci / Ana Fábregas
Tamaia, Viure sense Violència, SCCL	Beatriu Masiá
Consell de Dones de Nou Barris	Anna Lluçà
Consell de Dones de l'Eixample - Fundació Aroa	Neus Pociello
Consell de Dones de Nou Barris	Maria Rosa Micas
CIPAIS	Roser Moix
Comissió de Dones Advocades (Il·lustre Col·legi d'Advocacia de Barcelona)	Blanca Padrós
Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya	Alba Orteu / Marina Partera
Dones Directives i Empresàries de l'Acció Social	Gemma Altell
SURT, Fundació de Dones, Fundació Privada	Míriam Vázquez
Fundació Salut i Comunitat	Marta Álvarez
Consell de les Dones de Barcelona, com a "individual"	Andrea Terrón
ERC	Marina Sánchez

29

Direcció de Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència

Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat 2017-2022

Institució / Entitat	Persona de contacte
CUP	Maria Rovira
Tècnica de Sant Martí	Rosa M. Saiz
Tècnica de Nou Barris	Àngela Santos
Dones no Estàndard	Roser Ros
Cap de gabinet de la Regidoria de Feminismes i LGTBI	Marta Cruells
Secretària del Consell de les Dones de Barcelona	Mercè Fernández

Entitats de dones migrades

Entitat	Persona de contacte
Diàlegs de Dona	Fàtima Ahmed
Centro Filipino	Rosa Irasusta
E'Waiso Ipola	Irene Yamba
Centro Boliviano Catalán	Elsa Oblitas
ASOCROM	Ana Román / Pep Montseny
Associació d'Amistat de Dones Filipines	Rita Amaqui
Mujeres Palante	Clara Romero
Centro Peruano en Barcelona	Pina Quiñones

Entitats del Poble Gitano

Entitat	Persona de contacte
Nakeramos	Maria Rubia
Associació de Joves Gitanos de Gràcia	Enerida Isuff
Consell Municipal d'Immigració	Juana Fernández
Veus Gitanes	Paqui Perona

Entrevistes individuals a altres persones especialistes en la matèria de la prevenció del sexisme

Sònia Ruiz	Departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona
Anna Bofill	Espai públic
Joana Gallego	Mitjans de comunicació
Jesús Joletón	Llibreria La Caníbal
Clarisa Velocci	Genera
Eulàlia Lledó	Lingüista
Carme Porta	Famílies
Joana Garcia Grenzner	Mitjans de comunicació
Mercè Meroño	Àmbit de prevenció
Mireia Foradada i Pau Zabala	Educació (programa "Paranys de l'amor")
Sílvia Aldavert	Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears
Mavi Carrasco	Associació de Dones Periodistes de Catalunya
Mercè Otero	Ca la Dona

Annex IV. Diagnosi

PLA ESTRATÈGIC CONTRA EL SEXISME A LA CIUTAT DE BARCELONA

Fitxa per elaborar el diagnòstic i presentar propostes de millora de les actuacions de prevenció del sexisme a la ciutat

Nom de l'organisme o entitat:

Adreça electrònica de contacte:

Nom de la persona representant:

1. Diagnòstic i propostes de les actuacions que ha dut a terme l'entitat o l'organisme en relació amb la prevenció del sexisme

1.1. Actuacions portades a terme per l'organisme o l'entitat:

Nom de l'actuació	Objectiu general i breu explicació	Població a la qual s'adreça	Durada de l'actuació	Abast de l'actuació (nombre aproximat de participants)	Actuació d'iniciativa pròpia?*	Metodologia que es fa servir	S'avalua l'actuació?	Valoració de l'actuació**

* És una actuació d'iniciativa de la mateixa entitat o forma part d'un programa més general? En cas que formi part d'un programa més general, especifiqueu quin i amb quines altres entitats o institucions es col·labora i quina institució o entitat la impulsa.

** Valoració de l'actuació: baixa, mitjana o alta.

1.2. Valoració general. Pel que fa a les actuacions exposades en l'apartat anterior, apunteu els punts forts i febles més rellevants de cadascuna.

Nom de l'actuació	Punts forts	Punts febles

1.3. Què proposeu fer amb les diferents actuacions que porteu a terme actualment? (de cadascuna, indiqueu si continuar igual, introduir-hi modificacions [quines], deixar de fer-les...)

--

33

Direcció de
Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

1.4. Teniu previst fer noves actuacions en el futur?

Actuació prevista	Breu descripció	Població diana	Dimensió temporal	De qui és la iniciativa	Amb qui es col·laborarà

1.5. Exemples de bones pràctiques del mateix organisme o entitat en el propi àmbit:

Nom de la bona pràctica	Descripció	Motiu pel qual es considera una bona pràctica

1.6. Altres comentaris que vulgueu fer sobre les actuacions de l'entitat o organisme.

--

2. Valoració i propostes generals de futur respecte a la prevenció del sexisme a la ciutat.

2.1. Quins punts forts i febles considereu que hi ha ara a la ciutat en general respecte a les actuacions de prevenció del sexisme?

Punts forts	Punts febles

34

Direcció de
Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

2.2. Quines actuacions o projectes que s'han dut a terme a la ciutat considereu bones pràctiques?

Entitat	Projecte	Població a la qual s'adreça	Motiu pel qual es considera una bona pràctica

2.3. A banda de les bones pràctiques que heu ressenyat, voleu aportar informació sobre altres experiències, documents o projectes que creieu que convindria tenir en compte?

--

Moltes gràcies pel vostre temps!

A continuació, es detallen les actuacions recollides en la diagnosi feta a partir del treball dut a terme pels grups i les persones participants en aquest pla.

Formació i tallers

- Formació d'infants i adolescents (primària i secundària)
- Formació de professorat
- Formació en l'àmbit de la formació superior (postgrau, màster)
- Formació en el món educatiu i del lleure (monitors/es, directors/es)
- Xerrades Afas
- Capacitacions de professionals per treballar processos d'apoderament
- Projecte "Escoles coeducadores" Formació a infants, professorat i famílies d'un mateix centre educatiu
- Formacions i cursos per a professionals
- Formacions i cursos adreçats a professionals d'educació, joventut, salut, igualtat, educadors/es de carrer, etc.
- Formació Mestres apoderades
- Formació i integració laboral a dones no estàndards
- Eines personals. Tallers a dones usuàries dels PIAD de Barcelona (tallers d'eines, d'autoestima, pèrdues afectives, dones cuidadores, amor romàntic, dol migratori, la pràctica de la consciència corporal, entre altres)
- Escola de promotores de salut (promoció de la salut de les dones, medicalització, autoconeixement del propi cos, factors condicionants de la salut de les dones, sexualitat, salut reproductiva, violència i metodologia de treball amb grups de dones)
- Xerrades o tallers de salut:
- Diferències i desigualtats en salut dones/homes
- Viure les nostres emocions sense por
- Parlem de sexe
- La salut de les dones: la diferència importa
- L'estrès crònic: un tema de dones
- Soc dona i m'agrada el meu cos
- Xerrades i formació sobre conceptes i procediments policials a diferents col·lectius (agents, ciutadania en general, col·lectius en particular)
- Formació en urbanisme en perspectiva de gènere (personal tècnic municipal i persones interessades, com ara estudiants d'arquitectura, de geografia, de sociologia, entre altres)
- Tallers de prevenció de la violència masclista a l'espai públic amb adolescents de la Xarxa Activa de Joventut per la Igualtat

35

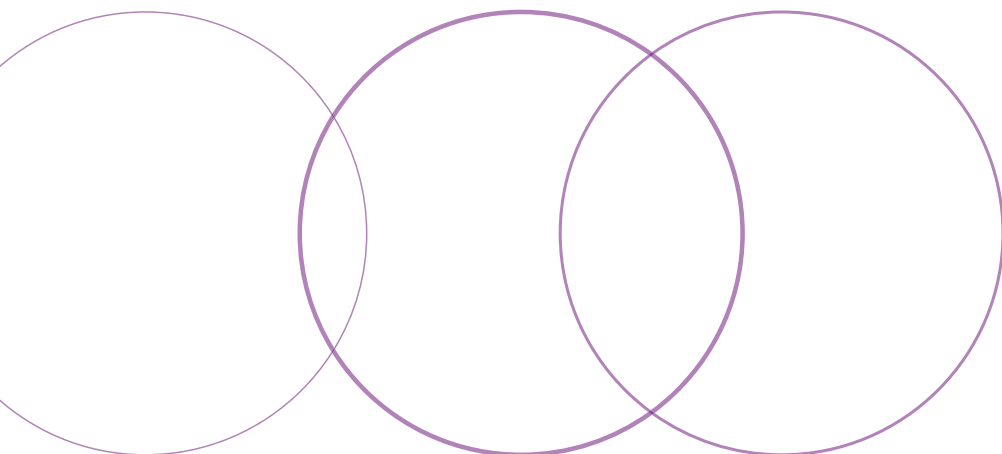
Direcció de
Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

- Tallers “L’experiència de les dones al seu entorn quotidià”
- Tallers afectivosexuals.
- Taller de propostes i materials educatius per a l’escola inclusiva
- Tallers Drag King (població adulta i joves)
- Taller sobre jocs i joguines no sexistes adreçat a famílies
- Tallers de prevenció de la violència de gènere amb joves i infants
- Tallers participatius i vivencials adreçats a la ciutadania
- Tallers de sexualitat, prevenció de relacions abusives, diversitat sexual i de gènere, repensant les masculinitats i apoderament de les noies
- Formació en perspectiva de gènere intercultural
- Eines per a professionals de l’educació, joventut, salut i igualtat, entre altres
- Tallers d’apoderament i sensibilització de gènere a CRAES
- Tallers d’apoderament
- Tallers del programa “Paranys de l’amor”
- Projecte de prevenció “Canviem-ho”. Homes per l’equitat de gènere

Sensibilització social com a estratègia de prevenció del sexisme:

- Activitats de conscienciació i sensibilització sobre la problemàtica de la violència de gènere amb població en general
- Actes de sensibilització sobre el 28 de maig, Dia Internacional d’Acció per a la Salut de les Dones
- Projecte “Tolerància zero” (sensibilitzar sobre les violències masclistes vers les dones amb discapacitat)
- Activitats programades als casals de barri a l’entorn de la celebració del 8 de març i del 25 de novembre

Recerca i generació de coneixement

- “Patis coeducatius” (metodologies participatives d’observació, anàlisi i disseny del pati, on s’involucra professorat, monitoratge, mares, pares i alumnat)
- Observar i analitzar els entorns quotidians on vivim des d’una mirada feminista i de la vida quotidiana
- Treballar línies de recerca per conèixer la situació de discriminació de les dones a diferents nivells i fer propostes d’actuació
- Marxes Exploratòries de Seguretat de les Dones. Anàlisi dels espais quotidians per on ens movem
- Sistematització de dades. Repositori de dades en línia
- Observació dels espais de festa major a l’espai públic

37

Direcció de
Feminismes i LGTBI
Àrea Drets de
Ciutadania, Cultura,
Participació
i Transparència

Pla estratègic contra
el sexisme a la ciutat
2017-2022

Atenció terapèutica

- Teràpia o atenció individual i grupal a dones que pateixen o han patit violència masclista
- Grups de suport terapèutics
- Programa d’atenció terapèutica. Atenció telefònica
- *Coaching*
- LaLore: espai jove virtual sobre sexualitats, relacions i gènere (espai virtual)

Assessorament i acompanyament

- Assessorament per a l’elaboració de campanyes de sensibilització sobre les violències sexuals als espais d’oci nocturn
- Assessorament per a la transformació dels espais joves amb perspectiva de gènere
- Projecte d’acompanyament a clausures i centres escolars per prevenir, detectar i acompanyar situacions de discriminació, *bullying* o violència masclista.
- Assessorament i acompanyament a professionals i institucions
- Les No Estàndard Actuem: Servei d’Intervenció Psicosociolaboral (donar els ajuts necessaris en l’àmbit d’assistència personal i domiciliària [en hores] perquè les dones esdevinguin més autònomes)
- Servei d’Informació i Assessorament a les Dones (SIAD) Laborals a Barcelona
- Atenció, protecció i seguiment a la víctima. (Atenció especialitzada a la víctima encaminada a facilitar el seu trànsit tant per la via judicial com pels altres mecanismes d’atenció i protecció social, de salut, laboral, etc.)

Incidència política

- Participació de grups de treball i observatoris
- Participació en l'elaboració de protocols i estàndards
- Participació en mitjans de comunicació (diaris, TV, ràdio)
- Participació social i comunitària. En xarxes i altres
- Participació institucional
- Incidència política en les administracions de Barcelona i Catalunya per influir en les polítiques de salut i sanitat (campanyes com el dret al propi cos, les lluites contra la violència masclista o per la defensa de la sanitat pública amb la Marea Blanca, etc.)
- Les actuacions de participació amb el CNDC i pressió amb administracions
- Elaboració de manifestos i informes sobre les diverses situacions de les dones (situació laboral i econòmica, situació de les violències i situació de la salut)
- Treballar l'eix de corresponsabilitat de gènere en les cures amb altres àrees
- Dissenyar i proposar una mesura de govern en economia de les cures
- Proposta de mesura de govern. Nou pacte del temps (incidir en els cinc objectius estratègics en relació amb el temps de les persones: usos i horaris, conciliació de temps laboral, familiar i social)
- Taula sectorial de formació industrial. Taula participativa per generar accions per atraure les noies als estudis d'FP industrial
- Xarxa d'Empreses NUST (Nous Usos Socials del Temps) Destacar les bones pràctiques per a les persones treballadores en temes de conciliació i corresponsabilitat, per un millor temps de feina, familiar i social de les persones.
- Taula per a la regulació dels continguts de publicitat (establir criteris que permetin regular els continguts de la publicitat institucional de l'Ajuntament de Barcelona, així com de la publicitat en l'espai públic en suports municipals cedits a tercers, i elaboració de normativa i els mecanismes de control i seguiment de la seva aplicació)
- Articles a mitjans de comunicació amb l'objectiu de sensibilitzar i divulgar la perspectiva de gènere en diferents àmbits

Revistes, quaderns i recursos didàctics

- Quadern *Dona i Esport* (actualitat sobre la presència femenina en l'esport)
- Recurs pedagògic per a la prevenció de l'assetjament i abús sexual en l'àmbit esportiu
- Revista *MYS (Mujeres y Salud)*: informació científica en llenguatge comprensible
- Elaboració de material pedagògic i eines de treball sobre la coeducació a través de la transformació d'espais educatius (parcs infantils, patis, etc.)
- Redacció d'un blog en línia amb articles feministes amb l'objectiu de sensibilitzar i divulgar la perspectiva de gènere en diferents àmbits
- Guia de l'FP a Barcelona. Des del punt de vista de gènere: com pensar el sexisme en la projecció d'estudis de cicles formatius tenint cura que el material audiovisual i de difusió per a l'orientació compensi la mancança d'estudiants d'un dels dos sexes.
- Formació industrial. Videocàpsules divulgatives per fomentar les vocacions industrials en les dones
- Maletes bibliogràfiques. Posar a l'abast d'infants, joves i mestres llibres que obrin perspectives en relació amb el debat a l'entorn del sexisme.
- Editar llibres i revistes que contribueixin a la reflexió de professionals de l'educació a fi que tinguin eines per combatre el sexisme a escoles i instituts.
- Guies metodològiques
- Guies pedagògiques
- Articles a revistes i llibres
- Creació de recursos pedagògics
- Elaboració de continguts teòrics i pedagògics
- Exposicions
- Vídeos

Intervencions innovadores

Intervencions institucionals

- Premi 25 de Novembre - Premis 8 de Març Maria Aurèlia Capmany
- Premi Jove de Còmic Sant Martí per a la prevenció i erradicació de la violència masclista
- Concurs (Re)Imagina't de l'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació
- Activitats participatives i creatives de l'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació
- “La diversitat en curt” (curtmetratges, primària, secundària, batxillerat)
- Programa de la Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la no-Discriminació
- Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones
- Premi de comunicació no sexista - Premi Margarita Rivièrè al rigor periodístic amb visió de gènere
- Premi Dona i Esport
- Premi Barcelona a l'Empresa Innovadora en Conciliació i Temps

Intervencions d'entitats

- OASIS, les colònies d'estiu per a adolescents LGTB
- Contacontes
- Teatre de l'oprimit. Teatre fòrums. Teatralitzacions
- Programa “Construir mirades”, de formació i anàlisi dels llenguatges audiovisuals adreçat a centres educatius
- Activitats de formació del professorat en anàlisi del discurs audiovisual des de la perspectiva de gènere
- Materials pedagògics específics relacionats amb els arquetips sexistes als mitjans de comunicació
- Jornades de lleure i feminismes
- Espectacles de palleses (infants i famílies)
- Ruta sobre violències masclistes i per raó d'identitat sexual (espais urbans de la violència masclista)
- Relats de vida LGBT+
- Facilitació de grups (dinàmiques de grup, aprendre individualment i col·lectivament noves maneres de relacionar-nos i construir)
- Treball de processos
- Aula Mòbil (programa educatiu de producció audiovisual amb mòbils)
- Estand d'informació sobre agressions sexuals a les Festes de la Mercè

- Fòrum contra les violències de gènere (jornades)
- Xarxa Activa de Joventut per la Igualtat
- Concurs per a l'erradicació de la violència masclista
- Protocol d'actuació contra les agressions sexistes a les festes majors del Poble-sec
- Grup d'homes per una paternitat responsable, activa i conscient (projecte "Canviem-ho")
- Grup de Teatre No Estàndard (realització dels propis guions a partir del saber i l'experiència compartits)
- REDCAPS - Posar en contacte les dones professionals de la salut entre si, informar-les de les novetats en la investigació, promoure el debat i l'intercanvi d'idees, la investigació en gènere i salut i la divulgació.
- Organitzar secretaries de la dona a diferents sectors i territoris
- Grup de treball en coeducació a l'Associació de Mestres Rosa Sensat
- Cedir o oferir espais i activitats de trobada, d'interrelació, creació i participació a les dones del barri, on puguin parlar dels seus interessos i participar en els diversos projectes, programes i en la gestió d'equipaments vinculats al barri, i alhora incloure en la programació del centre la perspectiva de gènere.

BCN

**Pla estratègic contra el sexisme
a la ciutat 2017-2022**

